

ÖZGÜN MAKALE

Değersizlik temel inancı ve öz eleştirel ruminasyon ilişkisinde narsisistik ve borderline kişilik bozukluğu eğilimlerinin aracı rolü

Kübra Nur Çömlekçi Korkmaz*¹ , Filiz Kumova¹

¹ Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Öz

Yeni bir kavram olan öz eleştirel ruminasyon, zihinde tekrarlayan olumsuz öz eleştirel süreçleri içermektedir ve sınırlı sayıda çalışmaya konu olmuştur. Çalışmanın amacı, değersizlik negatif temel inancı ile öz eleştirel ruminasyon arasındaki ilişkide narsisistik ve borderline kişilik bozukluğu eğilimlerinin aracı rolünü incelemektir. Çalışma 18 yaş ve üstü, 498 kadın (%83,4), 97 erkek (%16,2) ve diğer seçeneğini işaretleyen 2 katılımcıdan (%0,03) oluşan 597 kişilik bir katılımcı grubu ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada demografik bilgi formu, Öz eleştirel Ruminasyon Ölçeği, Olumsuz Çekirdek İnanışlar Ölçeği ve Coolidge Eksen II Plus Envanteri kullanılmıştır. Narsisistik ve borderline kişilik bozukluğu eğilimlerinin öz eleştirel ruminasyon ve değersizlik negatif temel inancı arasındaki ilişkide aracılık rollerini incelemek için SPSS Process makrosu kullanılmıştır. Analizler sonucunda, değersizlik negatif temel inancı, narsisistik ve borderline kişilik bozukluğu eğilimlerinin öz eleştirel ruminasyonu pozitif yönde yordadığı; değersizlik negatif temel inancı ile öz eleştirel ruminasyon arasındaki ilişkide hem narsisistik hem de borderline kişilik bozukluğu eğilimlerinin aracılık rolü olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, psikoterapi sürecini ve sonuçlarını son derece olumsuz etkileyen öz eleştirel ruminasyon ile çalışırken değersizlik negatif temel inancı, narsisistik ve borderline kişilik bozukluğu eğilimleri ile de çalışmanın gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: değersizlik temel inancı, öz eleştirel ruminasyon, narsisistik kişilik bozukluğu, borderline kişilik bozukluğu

The mediating role of narcissistic and borderline personality disorder tendencies in the relationship between core beliefs of worthlessness and self-critical rumination

Abstract

As a new concept, self-critical rumination involves repetitive negative self-critical mind processes and has been explored by a limited number of studies. The present study aimed to examine the mediating role of narcissistic and borderline personality disorder tendencies in the relationship between negative core belief of worthlessness and self-critical rumination. The study was conducted with 597 participants aged 18 years and over, consisting of 498 females (83.4%), 97 males (16.2%), and 2 participants (0.03%) who chose the other option. Demographic Information Form, Self-Critical Rumination Scale, Negative Core Beliefs Scale, and Coolidge Axis II Plus Inventory were used in the study. SPSS Process Macro was used to examine the mediating roles of personality disorder tendencies in the relationship between core belief of worthlessness and self-critical rumination. The results yielded core belief of worthlessness, narcissistic, and borderline personality disorder tendencies were all positive predictors of self-critical rumination. Furthermore, the results revealed that both narcissistic and borderline personality tendencies significantly mediated the relationship between core belief of worthlessness and self-critical rumination. Regarding the results of the present study, it seemed necessary to work with the core belief of worthlessness and narcissistic and borderline personality disorder tendencies as well while working through self-critical rumination in psychotherapies as it is a critical burden for both the psychotherapeutic process and the outcomes.

Keywords: core beliefs of worthlessness, self-critical rumination, narcissistic personality disorder, borderline personality disorder

GİRİŞ

Öz eleştiri, benliği değersizleştiren olumsuz bir düşünme biçimidir (Smart ve ark., 2016). Kişinin yaşadığı hatalar ve başarısızlıklar sonucu ortaya çıkan bir iç diyalogtur (Gilbert ve ark., 2004; Smart ve ark., 2016). Öz eleştiri, ruminasyon eğilimleri (Kolubinski ve ark., 2016; Smart ve ark., 2016) ile ilişkilidir. Ruminatif düşünce, ortak bir temayı çevreleyen, tekrarlayan, istenmeyen, gereksiz ve işlevsiz düşüncelerdir (Lavalley ve Parker, 2009). Bazı çalışmalarda öz eleştiri ve ruminasyon arasındaki ilişki araştırılmış ve öz eleştirinin ruminatif düşünme stiliyle birleştiğinde, çözülmesi daha zor bir soruna dönüştüğü ve bu durumun “öz eleştirel ruminasyon” adı verilen, tekrarlayan biçim ve yüksek frekansa sahip düşmanca bir iç diyalog haline geldiği belirlenmiştir (Smart ve ark., 2016). Öz eleştirel ruminasyon, özellikle kişinin utandığı ve kendine değer vermediği yönleri odaklanan bir yargılama süreci olarak kavram-

sallaştırılmıştır ve tekrarlayan olumsuz düşünmenin biçimsel özellikleriyle karakterize edilmiştir (Martinez-Sanchis ve ark., 2021). Alanyazında, öz eleştirel ruminasyon yapan kişilerde değersizlik algıları olabileceği (Veilleux ve ark., 2024) ve öz eleştiri ile kişinin kendi öz değeri hakkında yaptığı değerlendirme olan öz saygısı arasında negatif bir ilişki bulunduğu ortaya koyulmuştur (Dunkley ve Grilo, 2007; Shahar, 2015). Psikolojik iyiliği azalttığı ve psikolojik sıkıntının (James ve ark., 2015) birçok biçiminin temelinde yer aldığı kabul edilen öz eleştiri, kişinin kendisini acı ve cezalandırıcı bir şekilde yargılama ve irdeme eğilimidir (Martinez-Sanchis ve ark., 2021). Psikolojik rahatsızlıkların çoğunda kilit bir rol oynamaktadır ve psikoterapideki gidişatı ve sonuçları olumsuz etkilemektedir (De Oliveira ve ark., 2012).

Beck’in (1964) bilişsel modelinde üç tip düşünce/ inanç bulunmaktadır. Bu modele göre, en üst ve ulaşılabilir seviyede otomatik düşünceler, otomatik düşüncelerden

*Sorumlu Yazar. Eposta: kubranurcomlekci@gmail.com

Geliş: 15.01.2025 • Düzeltme: 28.03.2025/08.04.2025 • Kabul: 09.04.2025 • Çevrimiçi Yayımlanma: 25.12.2025

Yazar Notu: Bu çalışma, FK danışmanlığında sorumlu yazar KNÇK’nın doktora tezinden türetilmiştir.

Klinik Psikoloji Araştırmaları Derneği 2026

daha derin bir seviyede ara inançlar, en derin biliş seviyesinde ise temel inançlar bulunmaktadır. Aaron T. Beck'in bilişsel üçlü kavramsallaştırmasındaki benlik hakkındaki olumsuz görüşler, öz eleştirel düşünceleri ve inançları temsil etmektedir (Beck ve Alford, 2009). Bu durum, öz eleştirel düşüncelerin bir tür otomatik düşünce olarak ele alınabileceğini göstermektedir (Beck, 2020). Bilişsel davranışçı terapide (BDT), temel inançlar; kişinin kendisi, başkaları, dünya ve/veya gelecek hakkında sahip olduğu temel, esnek olmayan, mutlak ve genelleştirilmiş inançları tanımlamaktadır (Beck, 2020; Wenzel, 2012). Temel inançlar, ara inançları ve otomatik düşünceleri de şekillendirmektedir (Beck, 2020). Bilişsel teoriye göre, olumsuz temel inançlar stres zamanlarında aktive olmakta ve olumsuz otomatik düşüncelerin ortaya çıkmasına neden olarak insanları duygusal sıkıntı yaşamaya karşı savunmasız hale getirmektedirler (Osimo ve ark., 2018).

Bahsi geçen benlikle ilgili olumsuz temel inançlar Beck (2005) tarafından üç kategoride incelenmiştir: çaresizlik, sevilmezlik ve değersizlik. Çaresizlik kategorisi kişisel yetersizlik, savunmasızlık ve aşağılık duygusuyla ilişkili çeşitli inançlar; sevilmezlik kategorisi, kişinin arzu ettiği yakınlığı ve ilgiyi elde edemeyeceği inancı veya korkusu; değersizlik kategorisi ise kişinin kendisinin önemsiz, başkalarına yük ve değersiz olduğuna inandığı olumsuz öz atıfların varlığı olarak tanımlanmaktadır (Osimo ve ark., 2018). Temel inançların içeriği önemlidir çünkü yaygın psikolojik sağlık sorunlarının temelinde yattıkları düşünülmekte ve çalışmalar, kendileri hakkında olumsuz temel inançları olan kişilerin, yetersizlik ve değersizlik algılarıyla ilişkilendirilebilecek olumsuz bir olayın meydana gelmesinin ardından psikolojik iyilik hallerinin azaldığını göstermektedir (Flett ve ark., 2014; Rusk ve Rothbaum, 2010). Bu nedenle de araştırmacıların ve klinisyenlerin ilgisini çekmektedir (Millings ve Carnelley, 2015).

BDT'de düşüncelere müdahale otomatik düşünceler ile başlamakta; daha az sayıdaki danışan ile ara inançlar, çok az sayıdaki danışan ile de temel inançlar çalışılmaktadır. BDT ancak gerçekten gerekli olması, çok iyi bir terapötik ittifak kurulmuş olması ve danışanın motivasyonunun yüksek olması durumunda temel inançlara müdahale edilmesini önermektedir (Beck ve ark., 2004). En büyük değişim ve nüksetmeye karşı en iyi önlem ise hastalara olumsuz temel inançlarını tutarlı bir şekilde tanımlamalarının ve yeniden yapılandırılmalarının öğretilmesidir (Wenzel, 2012; Oliveira ve ark., 2012).

Öz eleştiri ve öz eleştirel ruminasyon, kişilik bozukluğu eğilimli danışanlarda da duyarlılığı artıran, duygusal değişkenliğe sebep olan, semptomları şiddetlendiren ve nüksetme riskini yükselten tanılar üstü bir faktör olarak görülmekte ve tedavi sonuçlarını olumsuz etkilediği düşünülmektedir (Gilbert ve Procter, 2006; Pol ve ark., 2024). Bu sebeple, kişilik bozukluklarına yönelik psikoterapilerden daha iyi sonuçlar almak ve psikolojik iyiliği artırmak için doğrudan öz eleştiriye müdahale edilmesi önerilmektedir (Pol ve ark., 2024; Wakelin ve ark., 2022).

Öz eleştirel ruminasyon ile ilişkili olduğu düşünülen bir kişilik bozukluğu eğilimi olarak narsisizm, ağırlıklı olarak kendilik imgesi etrafında şekillenen mükemmeliyetçilik, yüksek kişisel idealler ve standartlar, kendiliği değersizliğe karşı koruma çabaları, saldırganlık, sert öz eleştiri ve utanç

gibi kavramlar ile karakterizedir (Horvath ve Morf, 2009; Ronningstam, 2010). Narsisizmin en önemli özelliklerinden biri olan büyüklenceci fanteziler, gerçekçi olmayan öz değerlendirme ile abartılı bir deneyim oluşturmaktadır (Hewitt ve ark., 2008). Buna karşılık klinik pratikler ve kuramsal alanyazın bilgileri, tüm yüzeysel görkemliliğin altında, narsisistlerin aşağılık ve değersizlik korkusu beslediğini öne sürmekte (Horvath ve Morf, 2009) ve bu iki kavramı narsisizmin ana bileşenleri olarak ele almaktadır (Salman Akhtar ve Thomson, 1982). Yaşanan hayal kırıklıkları ve narsistik yaralanmalar, duygusal tepkisellik ve öz eleştiri içeren karmaşık bir süreç, olumsuz kendilik imajı, olumsuz duygulanım deneyimleri, kişilerarası duyarlılık, yoğun içsel acı, yetersizlik duyguları, kaçınma, depresyon ve sosyal geri çekilme gibi sonuçlara sebep olabilmekte (Fedewa ve ark., 2005; Hewitt ve ark., 2008; Ronningstam, 2010; Zeigler-Hill ve Besser, 2013) ve depresyonla gelen agresif öz eleştirel saldırılar ile iç kontrol kaybına yol açmaktadır (Ronningstam, 2011).

Öz eleştiri ile ilişkili olduğu düşünülen bir diğer kişilik bozukluğu eğilimi olarak borderline kişilik bozukluğu (BKB) duygusal, davranışsal, kişilerarası, bilişsel ve öz düzenleme bozukluğu ile belirginleşen; duygulanımları tolere etme, dürtüleri kontrol etme ve yalnızlık duygularıyla baş etmede önemli problemler ile karakterize bir kişilik bozukluğu olarak karşımıza çıkmaktadır (Di Bartolomeo ve ark., 2024; Kraus ve Reynolds, 2001). BKB'si olan kişiler, tüm bu sebeplerden dolayı, kişilerarası ilişkilerde stres yaşamakta, yakın ilişkilerde yutulma ve terkedilme korkuları arasında savrulmakta, deneyimlerini dışardan gözlemleme ve değerlendirme kapasitelerinin kısıtlılığı nedeni ile içinde bulundukları durumu anlamlandıramamaktadırlar (Hochschild Tolpin ve ark., 2004). BKB'si olan kişiler, sağlıklı kontrollere göre daha fazla olumsuz öz yargı bildirmektedirler (Donald ve ark., 2019) ve araştırma bulguları, BKB'si olan danışanların kararsız, değişken bir benlik duygusuna sahip olmaktan ziyade kendilerini ağırlıklı olarak son derece olumsuz gördüklerini ortaya koymuştur (Gad ve ark., 2019; Sieswerda ve ark., 2005, Vater ve ark., 2015; Zanarini ve ark., 2007). Bunun sebebi Kernberg'e (1975) göre, borderline danışanların gerek kendilik gerekse nesne (diğer kişiler) imgelerinde olumlu ve olumsuz yönleri bütünleştiremiyor olması; bir başka ifadeyle, başkalarını da kendilerini de ya salt iyi ve muhteşem ya da salt kötü ve değersiz olarak algılıyor oluşlarıdır. Özellikle kendilerine yönelik olan bu olumsuz değerlendirmelerin (kişinin "kötü" ve "değersiz olduğu"), düşmanlık/öfke, tiksinti, öz eleştirel ruminasyon, cezalandırıcılık, boşluk, çaresizlik duygusu, yalnızlık ve kendine zarar vermenin yanı sıra terk edilme ile ilgili kaygı ve korkulara sebep olduğu belirlenmiştir (Donald ve ark., 2019; Fertuck ve ark., 2016; Gad ve ark., 2019; Koivisto ve ark., 2022; Vater ve ark., 2015).

Değersizlik, BKB'de merkezi bir düşünce olarak görülmektedir (Faraji, 2024; Jørgensen ve Bøye, 2024). Bu nedenle, ötekiyle her karşılaşma, reddedilme hassasiyetini ve ardından değersizlik inancını tetiklemekte ve ortaya çıkan stres de bireyi dürtüsellğe yönlendirmektedir (Faraji, 2024). Benliğe karşı son derece olumsuz bir tutum olan öz eleştiri veya daha uç noktada, öz nefret, kendine zarar vermenin potansiyel bariyerini ortadan kaldırdığı için kişiler duyguyu düzenleme stratejisi olarak kendine zarar verme

davranışlarını seçebilmektedirler (Hooley ve St. Germain, 2014). Kusurlu, eksik, değersiz ve kötü olduklarına dair temel inanca sahip kişilerin kendine zarar verme oranlarının da arttığı görülmektedir (Hooley ve ark., 2010). Bu sebeple, psikoterapötik müdahalelerde, öz eleştirinin hedeflenmesinin önemli olduğu alanyazında vurgulanmaktadır (Warren, 2015).

Öz eleştiriye hedefleyen psikoterapötik müdahalelere erkeklerin daha hızlı yanıt verdiği ve yaş ile öz eleştiri arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu, alanyazında ortaya konulmuştur (örn., Kopala-Sibley, 2013). BKB semptomlarının yaşla birlikte gerilediği ve semptom türlerinin genç ve yaşlı hastalar arasında farklılık gösterdiği bilinmektedir (Sasone ve Wiederman, 2013). Ruh hali dengesizliği, dürtüsellik ve kasıtlı olarak kendine zarar vermenin ergenlik, 20'li yaşların başı ve genç yetişkinlikte en şiddetli olma eğiliminde olduğu (Blum ve ark., 2008; Stepp ve ark., 2014), yetişkinlikte semptomların hafiflediği (Johnson ve ark., 2000) ve yaşlı BKB'lilerin ise daha az kendine zarar verme davranışı göstedikleri ve daha az dürtüsel oldukları görülmektedir (Blum ve ark., 2008; Sasone ve Wiederman, 2013). Bunun yanı sıra, insanlar uzun vadeli sosyal rollerin beklentilerini karşılamaya çalıştıkça, narsisizmin artan yaşla birlikte azalması beklenmektedir (Weidmann ve ark., 2023). Boylamsal kanıtlar da insanların yaşlandıkça daha az narsisistik eğilimler göstediklerini ortaya koymuştur (örn., Blum ve ark., 2008; Wetzel ve ark., 2020; Weidmann ve ark., 2023). Narsisizmde cinsiyet araştırmaları, kadın ve erkeklerin narsisizm düzeylerinin farklı olduğunu, erkeklerin kadınlara kıyasla daha yüksek düzeyde narsisizm gösterdiğini de ortaya koymuştur (örn., Grijalva ve ark., 2015; Weidmann ve ark., 2023). Bunun aksine, BKB ise kadınlarda erkeklere göre daha sık görülmektedir (Amerio ve ark., 2023; Bjorklund, 2006; Zlotnick ve ark., 2002). Söz konusu alan yazın bulgularına karşın, az sayıdaki bazı araştırmalar da yaş ve cinsiyet ile öz eleştirel ruminasyonun (örn., Whelton ve Greenberg, 2005), NKB (örn., Green ve ark. 2020) ve BKB (Banzhaf ve ark., 2012) eğilimlerinin ilişkili olmadığını ortaya koymuştur.

Öz eleştirel düşünceler gibi otomatik düşüncelerin, olumsuz temel inançlar (örn., değersizlik) temelinde ortaya çıktığı ve psikoterapilerin etkililiğinin bu kavramlar doğrultusunda etkilendiği bilinmektedir. Yukarıda açıklandığı üzere, alanyazın bulguları değersizlik temel inancı, NKB ve BKB'nin öz eleştirel ruminasyon ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Mevcut psikoterapötik yaklaşımların etkinliğini artırmanın olası yollarından biri, kişilik bozukluklarının gelişimi ve sürdürülmesi için önemli risk mekanizmalarının (öz eleştirel ruminasyon gibi) özel olarak hedeflenmesidir (Gilbert, 2010; Gilbert ve Procter, 2006; Loew ve ark., 2020). Bu sebeple, klinik pratikte, öz eleştirel ruminasyon ile çalışırken, bu ruminasyonu oluşturan bağlamanın netleştirilmesinin önem arz edeceği düşünülmüştür. Yanı sıra, kişilik bozukluğu olan hastalarda en büyük değişim ve nüksetmeye karşı en iyi önlem, hastalara olumsuz temel inançlarını tutarlı bir şekilde tanımlamalarının ve yeniden yapılandırılmalarının öğretilmesidir (Oliveira ve ark., 2012; Wenzel, 2012). Bu kapsamda, değersizlik temel inancı ile öz eleştirel ruminasyon ilişkisinde BKB ve NKB eğilimlerinin aracı rolünün gösterilmesinin, BDT'de öz

eleştirel ruminasyon için salt otomatik düşünceler üzerinden yapılacak bilişsel müdahalelerin yeterli gelmeyebileceği konusunda bir kanıt oluşturmaları açısından hem alanyazına hem de klinik psikoloji pratiğine katkı sağlayabileceği düşünülmüştür. Araştırmamızın hipotezleri şu şekilde belirlenmiştir: H1) Değersizlik temel inancı, NKB, BKB ve öz eleştirel ruminasyonu pozitif olarak yordamaktadır; H2) NKB ve BKB, değersizlik temel inancı ile öz eleştirel ruminasyon arasındaki ilişkide aracılık rolüne sahiptir. NKB ve BKB'nin değersizlik temel inancı ile öz eleştirel ruminasyon arasındaki ilişkideki aracı rolü, yaş ve cinsiyet kapsamında da keşifsel olarak incelenmiştir.

YÖNTEM

Örneklem

Çevrimiçi gerçekleşen çalışmanın katılımcılarına gelişigüzel örnekleme yöntemi kullanılarak gönüllülük esası ile ulaşılmıştır. Çalışma örneklemini, onam formunu doldurmuş 18 yaş üstü yetişkin bireylerden oluşmaktadır. Çalışma, Fatih Sultan Mehmet Vakfı Üniversitesi'nin 07.12.2023 tarih ve 30/10 sayılı etik kurul izni ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcı sayısı G-Power analizi ile 612 olarak hesaplanmıştır (küçük etki büyüklüğü ve %80 güç [power]). Yapılan tek değişkenli uç değer analizi sonucuna göre, değersizlik negatif temel inancı toplam puanında çarpıklık ve basıklık (Skewnes-Kurtosis) problemi tespit edilmiştir. Standardize edilen puanlar için $Z > +3$ değer aralığına göre 11 katılımcının; çok değişkenli uç değer analizi sonucunda ise 4 katılımcının verileri araştırmadan çıkarılmıştır ($df = 4$, Mahalanobis kesme noktası 18,467, $p < .001$). Kalan 597 katılımcının, aracılık etkisinin incelenmesi için yeterli sayıda olduğu görülmüştür (Fritz ve MacKinnon, 2007).

Veri Toplama Araçları

Çalışmada Öz Eleştirel Ruminasyon Ölçeği, Olumsuz Çekirdek İnanışlar Ölçeği, Coolidge Eksan II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu ve araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi formu kullanılmıştır.

Demografik Bilgi Formu Katılımcıların sosyodemografik özelliklerini incelemek için araştırmacılar tarafından oluşturulan formda; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu ve gelir durumuna ilişkin sorular yer almaktadır.

Öz Eleştirel Ruminasyon Ölçeği Smart ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen (Self Critical Rumination Scale) Öz Eleştirel Ruminasyon Ölçeği'nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması İngeç ve arkadaşları (2021) tarafından gerçekleştirilmiştir. 4'lü Likert tipinde (1: hiç, 2: biraz, 3: oldukça, 4: tamamen) cevaplanan ve ters maddesi olmayan bu ölçek, 10 madde ve tek faktörden oluşmaktadır. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı orijinal ölçekte .92, Türkçe uyarlamasında ise .87 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada hesaplanan iç tutarlılık katsayısı .92'dir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, öz eleştirel ruminasyonun yüksek olduğunu göstermektedir.

Olumsuz Çekirdek İnanışlar Ölçeği Osmo ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilen (Negative Core Beliefs Inventory, NCBI) Olumsuz Çekirdek İnanışlar Ölçeği'nin Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışmasını Batmaz ve arkadaşları (2022) bildiri olarak yayınlamıştır. Ölçek 32 maddeden oluşan 4'lü Likert tipi (1: beni iyi şekilde tarif etmiyor, 2: beni biraz tarif ediyor, 3: beni iyi şekilde tarif ediyor, 4: beni çok iyi şekilde tarif ediyor) bir öz-bildirim ölçeğidir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçek; çaresizlik/dayanısızlık, çaresizlik/yetersizlik, sevilme, değersizlik ve başkaları hakkında olumsuz temel inançlar isimli beş alt boyuttan oluşmaktadır. Orijinal ölçekte alt boyutların iç tutarlılık katsayısı sırası ile .84, .89, .91, .87 ve .89; Türkçe uyarlama ölçeğinde alt boyutların Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları ise sırası ile .87, .88, .98, .91 ve .91 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada iç tutarlılık katsayısının değersizlik alt boyutunda .82 olduğu belirlenmiştir. Alt boyutlardan alınan yüksek puanlar, kişide o olumsuz çekirdek inanın yüksek olduğunu göstermektedir.

Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formu Coolidge (2006) tarafından geliştirilen (Coolidge Axis II Inventory Plus) Coolidge Eksen II Envanteri Plus Formu'nun Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışması Bilge (2018) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek 78 maddeden oluşmaktadır. 4'lü Likert tipte cevaplanmaktadır (1: Kesinlikle yanlış, 2: Yanlışla yakın, 3: Doğruya yakın, 4: Kesinlikle doğru). Ölçekte 24, 34, 38 ve 44. maddeler ters maddelerdir. Ölçekte ayrıca iki geçerlik maddesi bulunmaktadır. Ölçek; paranoid, şizotipal, şizoid, antisosyal, borderline, histrionik, narsistik, obsesif kompulsif, çekingen ve bağımlı kişilik bozukluğu eğilimlerini içeren 10 alt boyuttan oluşmaktadır. uyarlama ölçeğinde iç tutarlılık katsayıları paranoid .66, şizotipal .72, şizoid .68, antisosyal .68, borderline .69, histrionik .66, narsistik .68, obsesif kompulsif .68, çekingen .69, bağımlı kişilik bozukluğu için ise .77 olarak belirlenmiştir. Bu çalışma için iç tutarlılık katsayılarının narsistik kişilik bozukluğu eğiliminde .76 ve borderline kişilik bozukluğu eğiliminde .80 olduğu belirlenmiştir.

İşlem

Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma çevrimiçi yürütülmüştür. Tüm katılımcılardan onam formu alınmıştır. Bilgilendirilmiş onam formunu kabul eden katılımcıların, ölçek formlarına ulaşması sağlanmıştır. Katılımcılar sırası ile demografik form, Öz Eleştirel Ruminasyon Ölçeği, Olumsuz Çekirdek İnanışlar Ölçeği ve Coolidge Eksen II Plus Türkçe Kısa Formunu doldurmuştur.

Data Analizi

Çalışmada elde edilen veriler SPSS 26.0 versiyonu ile analiz edilmiştir. Öz eleştirel ruminasyonun değersizlik temel inancı, narsistik ve borderline kişilik bozukluğu eğilimleri arasındaki korelasyonel ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. Narsistik ve borderline kişilik bozukluğu eğilimlerinin öz eleştirel ruminasyon ve değersizlik negatif temel inancı arasındaki ilişkideki aracılık rolleri ise

SPSS Process makrosu (Hayes, 2018) Model 4 ile incelenmiştir.

BULGULAR

Katılımcıların sosyodemografik özelliklerine bakıldığında (Tablo 1), kadın katılımcıların örneklemin %83.4'ünü ($n = 498$), erkek katılımcıların %16.2'sini ($n = 97$), diğer seçeneğinin belirten katılımcıların %0.04'ünü ($n = 2$) oluşturduğu görülmektedir. Katılımcıların %32.3'ünün ($n = 193$) 18-27 yaşları arasında olduğu, %32.7'sinin ($n = 195$) 28-37 yaşları arasında olduğu, %35'inin ($n = 209$) 38 ve üstü yaş aralığına sahip olduğu görülmektedir. Medeni durumu evli olan katılımcıların %59 ($n = 352$), bekar katılımcıların %36.9 ($n = 220$) ve dul/boşanmış katılımcıların %4.2 ($n = 25$) olduğu görülmektedir. İlköğretim eğitim durumuna sahip katılımcılar tüm katılımcıların %5.4'ünü ($n = 32$), lise olan katılımcılar %23.8'ini ($n = 142$), lisans olan katılımcılar %48.4'ünü ($n = 289$), lisansüstü olan katılımcılar %11.7'sini ($n = 70$) ve halihazırda yüksek lisans veya doktora öğrencisi olan katılımcılar %10.7'sini ($n = 64$) oluşturduğu görülmektedir. Gelir durumunu çok kötü olarak bildiren katılımcılar tüm katılımcıların %3.9'unu ($n = 23$), kötü olarak bildiren katılımcılar %13.9'unu ($n = 83$), orta olarak bildiren katılımcılar %62.5'ini ($n = 373$), iyi olarak bildiren katılımcılar %18.3'ünü ($n = 109$) ve çok iyi olarak bildiren katılımcılar %1.5'ini ($n = 9$) oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 1. Örneklemin Sosyo-demografik Değişkenler Açısından Dağılımı

Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Kadın	498
	Erkek	97
	Diğer	2
Yaş	18-27	193
	28-37	195
	38 ve üstü	209
Medeni Durum	Evli	352
	Bekar	220
	Dul/Boşanmış	25
Eğitim Durumu	İlköğretim	32
	Lise	142
	Lisans	289
	Lisansüstü	70
	Yüksek lisans/doktora öğrencisi	64
Gelir Durumu	Çok kötü	23
	Kötü	83
	Orta	373
	İyi	109
	Çok iyi	9

Korelasyon analizi sonuçlarına göre (Tablo 2), öz eleştirel ruminasyon ile değersizlik, narsistik ve borderline kişilik bozuklukları eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif ilişki bulunmaktadır (sırası ile $r = .655, p < .001$; $r = .513, p < .001$; $r = .694, p < .001$). Değersizlik negatif temel inancı ile narsistik ve borderline kişilik bozukluğu eğilimleri arasında (sırası ile $r = .333, p < .001$; $r = .559, p = .001$) ve narsistik kişilik bozukluğu eğilimi ile

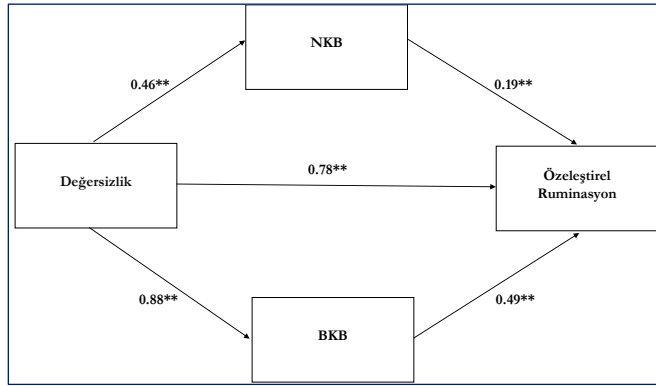
borderline kişilik bozukluğu eğilimi arasında da anlamlı ve pozitif ilişki bulunmaktadır ($r = .633, p < .001$).

Tablo 2. Değişkenler Arası Pearson Korelasyon Katsayıları

	1	2	3	4
1. Öz eleştirel ruminasyon	-			
2. Değersizlik temel inancı	.655**	-		
3. NKB	.513**	.333**	-	
4. BKB	.694**	.559**	.633**	-

** $p < .001$. NKB = Narsisistik kişilik bozukluğu; BKB = Borderline kişilik bozukluğu.

Değersizlik negatif temel inancı ve öz eleştirel ruminasyon arasındaki ilişkide NKB ve BKB eğiliminin aracılık rolünü belirlemeye ilişkin yapılan paralel aracılık analizi (Model 4) modeli Şekil 1’de ve sonuçları Tablo 3’te verilmiştir. Şekil 1’deki model incelendiğinde, değersizliğin NKB ($B = .46, SH = .05, t = 8.60, p < .001$) ve BKB ($B = .88, SH = .05, t = 16.44, p < .001$) üzerindeki doğrudan etkisinin pozitif ve anlamlı olduğu görülmektedir. Değersizliğin ($B = .78, SH = .06, t = 12.48, p < .001$), NKB’nin ($B = .19, SH = .04, t = 4.05, p < .001$) ve BKB’nin ($B = .49, SH = .04, t = 10.13, p < .001$) öz eleştirel ruminasyon üzerindeki etkisinin pozitif yönde ve anlamlı olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Değersizlik Negatif Temel İnancı ve Öz Eleştirel Ruminasyon Arasındaki İlişkide Narsisistik Kişilik Bozukluğu (NKB) ve Borderline Kişilik Bozukluğunun Aracı Rolüne İlişkin Model. ** $p < .001$.

Aracılık etkileri incelendiğinde, değersizliğin NKB aracılığı ile öz eleştirel ruminasyon üzerindeki dolaylı etkisinin pozitif yönde ve anlamlı olduğu görülmektedir ($B = .09, \%95 \text{ GA} [.0431, .1452]$). Aynı şekilde değersizliğin öz eleştirel ruminasyon üzerinde BKB aracılığı ile gösterdiği dolaylı etkinin ise pozitif yönde ve anlamlı olduğu görülmektedir ($B = .43, \%95 \text{ GA} [.3311, .5508]$). Değersizliğin öz eleştirel ruminasyon üzerindeki toplam etkisi pozitif yönde ve anlamlı bulunmuştur ($B = 1.31, SH = .06, t = 21.15, p < .001$). Modele aracı değişkenler dahil edildiğinde, değersizliğin öz eleştirel ruminasyon üzerindeki etkisinin azaldığı ancak anlamlı etkinin devam ettiği görülmektedir ($B = .78, SH = .06, t = 12.48, p < .001$). Elde edilen modelin anlamlı olduğu ve varyansın $\%59$ ’unu açıkladığı görülmektedir ($F(4, 592) = 293.12, p < .001, R^2 = .59$). Aynı zamanda, belirlenen bu aracılık ilişkisinde BKB’nin ($B = .49, \%95 \text{ GA} [.3989, .5906]$), NKB’den ($B = .19, \%95 \text{ GA} [.1012, .2912]$) daha güçlü etkiye sahip olduğu görül-

mektedir. Modele kontrol değişkeni olabilecek yaş ve cinsiyet özellikleri eklenmiş ancak kontrol değişkenlerinin hiçbirisi model için anlamlı bulunmamıştır. Sonuçlar Tablo 3’te sunulmuştur.

TARTIŞMA

Birçok araştırma öz eleştirelinin, depresyon (Joeng ve Turner, 2015), sosyal kaygı (Lazarus ve Shahar, 2018), travma sonrası stres bozukluğu (Harman ve Lee, 2010), somatizasyon (Rudich ve ark., 2008) ve tıknırcasına yeme (Dunkley ve Grilo, 2007) dahil olmak üzere birçok psikopatoloji türüyle güçlü ilişkilere sahip olduğunu göstermektedir. Alanyazında yeni bir kavram olarak karşımıza çıkan öz eleştirel ruminasyonun stres (Kolubinski ve ark., 2021; Milia ve ark., 2021), mükemmeliyetçilik (Fearn ve ark., 2022), özsaygı (Fearn ve ark., 2022; Kolubinski ve ark., 2016), utanç (Milia ve ark., 2021) ve pişmanlık duygusu (Allaert ve ark., 2023) gibi kavramlar ile ilişkisini inceleyen araştırmalar yer almaktadır. Yapılan bir araştırmada, şefkat temelli psikolojik müdahale çalışmasında öz eleştirel etkilerin güçlü olarak görüldüğü kişilik bozukluğunun borderline kişilik bozukluğu olduğu gösterilmiştir (Pol ve ark., 2024). Farklı bir çalışmada ise narsisistik kişilik bozukluğu olan kişilere, olumsuz öz değerlendirmelerinin değişmesinde etkili olduğu gösterilen şefkat temelli bir müdahalede bulundukları görülmektedir (Kramer ve ark., 2018). Buna karşın, öz eleştirel ruminasyon ile değersizlik temel inancı, NKB ve BKB eğilimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmaya alanyazında rastlanmamıştır. Bu araştırmalardan yola çıkılarak bahsi geçen kişilik bozukluklarının öz eleştirel ruminasyon ve değersizlik temel inancı ile aracılık rolünün incelenmesine karar verilmiştir ve bunun alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Amacı değersizlik temel inancı ile öz eleştirel ruminasyon arasındaki ilişkide NKB ve BKB eğilimlerinin aracı rolünü incelemek olan bu araştırmanın sonuçları; değersizlik temel inancı ile öz eleştirel ruminasyonun pozitif ilişkili olduğunu ve hem NKB hem de BKB eğilimlerinin, öz eleştirel ruminasyonun değersizlik temel inancı ile olan ilişkisinde anlamlı aracılık rolüne sahip olduğunu göstermiştir. Araştırma bulgularımız kapsamında hipotezlerimizin her ikisi de desteklenmiştir.

Olumsuz çocukluk deneyimleri ile iyi oluş ilişkisinde öz eleştirel ruminasyonun aracı rolünün incelendiği bir çalışmada, çocuklukta yaşanan aşağılanma veya küçümsenme gibi olumsuz durumların kişilerin yetişkinlik dönemlerinde öz eleştirel ruminasyonlarını artırdığı görülmektedir (Birni ve ark., 2025). Çocuğun öz-değer duygusuna veya duygusal gelişimine etki eden bu olumsuz çocukluk deneyimlerinden kaynaklanan benlik şemaları, ileride yaşanacak psikopatolojiler için ipucu olarak görülmektedir (Arora ve ark., 2025). Bu tür bir deneyim ile karşılaşıldığında, bireyin benlik duygusunu hem bilişsel hem de duygusal olarak etkilemesi ve dolayısıyla uzun vadede belirli başa çıkma tarzlarının ortaya çıkması kaçınılmazdır (Finzi-Dottan ve Karu, 2006). Bu başa çıkma tarzları, sosyal geri çekilme, öz eleştiri ve izolasyon gibi dayanıklılığı ve benliği korumaya yönelik olumsuz savunma biçimleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan, başa çıkma tarzları ve bilişsel değer-

Tablo 3. Değersizlik Negatif Temel İnancı ve Öz Eleştirel Ruminasyon Arasındaki İlişkide Narsisistik Kişilik Bozukluğu (NKB) ve Borderline Kişilik Bozukluğunun Aracı Rolü

	NKB (M1)			BKB (M2)			ÖER (Y)			Dolaylı Etkiler		
	B(SH)	p	GA	B(SH)	p	GA	B(SH)	p	GA	DE	SH	GA
Değ (X)	.46(.05)	<.001	[.35-.57]	.88(.05)	<.001	[.77-.98]	.78(.06)	<.001	[.66-.91]			
NKB (M1)							.19(.04)	<.001	[.10-.29]			
BKB (M2)							.49(.04)	<.001	[.39-.59]			
Toplam etki (Değ)							1.31(.06)	<.001	[1.19-1.43]			
Değ→NKB→ÖER										.09	.02	.04-.14
Değ→BKB→ÖER										.43	.05	.33-.55
R ²		.11			.31			.59			.42	

Not: Değ: Değersizlik, NKB: Narsisistik kişilik bozukluğu, BKB: Borderline kişilik bozukluğu, ÖER: Öz eleştirel ruminasyon, DE: Dolaylı etki, GA: Güven aralığı, SH: Standart hata.

lendirmeler arasındaki etkileşimler, daha izole ve öz eleştirel olan bireyler için daha yüksek negatif öz değer değerlendirmelerini beraberinde getirmektedir (Hooberman ve ark., 2010). Yaşanan duygusal istismarın kendini değersiz, doğuştan kötü veya yeterince iyi olmayan biri olarak görmeyi de içeren ancak bunlarla sınırlı olmayan, kendine ilişkin olumsuz inançlarla ilişkili olduğu ve başa çıkmanın bir yolu olarak öz eleştirinin kullanıldığı görülmektedir (Arora ve ark., 2025).

Öz eleştirel ruminasyonu kullanan bireyler, değersizlik, başarısızlık ve suçluluk duyguları yaşamaktadırlar. Kendilerini sürekli ve sert bir şekilde eleştirmekte ve değerlendirmektedirler; onaylanmaktan, eleştirilmekten ve başkalarının onay ve kabulünü kaybetmekten korkmaktadırlar (Kopala-Sibley ve ark., 2012; Warren ve ark., 2016; Werner ve ark., 2019). Olumsuz benlik kavramları, daha sonraki deneyimlerin işlenmesi için şablon görevi gören istikrarlı ve kalıcı temalar olarak nitelendirilebilecek uyumsuz benlik şemaları tarafından oluşturulmaktadır (Young, 1994). Bu uyumsuz benlik şemaları, dört genel işlev alanı açısından kategorize edilebilmektedir: özerklik, bağlılık, değerlilik ve sınırlar. Bunlar arasında, 'değerlilik' kategorisindeki benlik şemaları, özellikle katı ve yineleyen eleştirel iç ses sorunuyla ilişkili görünmektedir (Stinckens ve ark., 2002). Bu durumda, öz eleştirel ruminasyonu yoğun biçimde kullanan bireylerin değersizlik algılarının olabileceği ve özsaygılarının buna bağlı olarak azalabileceği görülmektedir (Dunkley ve Grilo, 2007; Shahar, 2015). Bu kapsamda, çalışmamızda ortaya konan değersizlik temel inancı ve öz eleştirel ruminasyon arasındaki pozitif ilişki alanyazın bulguları ile desteklenmektedir.

Bu çalışmada, BKB ve NKB ile öz eleştirel ruminasyon ve değersizlik temel inancı arasında pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Bazı araştırmalar BKB ve NKB olan kişilerde işlevsiz öz eleştiri ve öz eleştirel ruminasyon döngülerinin görülebileceğini göstermektedir (Blatt ve Luyten, 2009; Luyten ve Blatt, 2013; Vansteelandt ve ark., 2020; Werner ve ark., 2019). Kendini eleştiren bireyler kimliklerine ve öz değerlerine ilişkin olumsuz bir bakış açısına sahip olmakta ve bu da psikolojik sıkıntıya yol açmaktadır (Vansteelandt ve ark., 2020).

Değersizlik algısını yapay bir görkemliliğin ardında saklamaya çalışan narsisistlerin (Kohut, 1971), inşa ettikleri mükemmel ideal kendilik algısına ulaşabilmek için yoğun bir çaba sergiledikleri çeşitli çalışmalarda gösterilmiştir (Hewitt ve ark., 2008; Horvath ve Morf, 2009; Ronnings-tam, 2010). Mükemmeliyetçilik, narsisistik kişiliklerde yüklenmecilik ile ilişkilendirilmektedir. Bununla birlikte,

alanyazında mükemmeliyetçilik, duygusal tepkisellik ve hem kendinin hem de başkalarının bilişsel değerlendirmesine ek olarak ego ideallerini ve öz eleştiriyi içeren çok yönlü ve karmaşık bir özellik olarak ele alınmaktadır (Ronningstam, 2011). Yapılan araştırmalarda NKB olan kişilerin, belli standartları karşılamadıklarında, mükemmel kendilik algılarının yaralandığı, "ya hep ya hiç" bakış açılarının etkisi ile kendilerini tamamen değersizleştirdikleri ve agresif öz eleştirel saldırılar ile öz eleştirel ruminasyon döngüsünün içine hapsedikleri belirlenmiştir (Fedewa ve ark., 2005; Ronningstam, 2011). Bu araştırmalar, çalışmamızda NKB'nin değersizlik ve öz eleştirel ruminasyon ilişkisindeki aracılık rolünü desteklemektedir.

Araştırmalar sonucu BKB'de görülen çarpık benlik imajları (Ntshingila ve ark., 2016), kişilerin kendilerini aşırı olumsuz görmelerine (Sieswerda ve ark., 2005; Vater ve ark., 2015), öteki ile her karşılaşmada değersizlik inancının tetiklenmesine (Faraji, 2024) ve reddedilme hassasiyetlerinin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Fertuck ve ark., 2016). Böylelikle bu kişiler, değersizlik inançları çerçevesinde gelişen öz eleştirel ruminasyon döngüleri deneyimlemekte ve hem bireysel hem sosyal olarak çeşitli sıkıntılar (bozulan ilişkiler, kendine zarar verici davranışlar v.b.) yaşamaktadırlar (Donald ve ark., 2017; Donald ve ark., 2019). Bunun yanı sıra, borderline kişilik özellikleri arttığında öz eleştirinin arttığını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Birni ve ark., 2025; Ouimette ve ark., 1994; Vansteelandt ve ark., 2020). Tüm bu araştırmalar, yapılan çalışmada BKB'nin değersizlik ve öz eleştirel ruminasyon ilişkisindeki aracılık rolünü desteklemektedir.

Bu çalışmada belirlenen aracılık ilişkisinde BKB'nin NKB'ye göre daha güçlü bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. BKB özelliklerinin (örn., olumsuz kendilik algısı; Sieswerda ve ark., 2005), yoğun duygusal tepkileri (Bhola ve Mehrotra, 2021) ve öz eleştirel düşünce süreçlerini daha fazla tetiklediği düşünülmektedir. Yüksek düzeyde algılanan olumsuz kendilik algısının daha olumsuz duygulanımla ilişkili olduğu ve bu etkinin daha yüksek düzeyde öz eleştiriyi sebep olacağı beklenen bir durumdur (Kopala-Sibley ve ark., 2012). Bunun yanı sıra, yapılan bir araştırmada, işlevsiz duygu düzenleme stratejilerinden ruminasyon ve öz eleştirinin BKB özelliklerine sahip kişiler tarafından sıkça kullanıldığı görülmüştür (Sorgi-Wilson ve McCloskey, 2022). Bu durumda BKB'nin değersizlik temel inancı ve öz eleştirel ruminasyon ilişkisinde aracı rolü oldukça anlaşılır görülmektedir. Buna karşın, narsisistik kişilik özelliklerinin öz eleştirel düşünce süreçleri ile ilişkisinin borderline kişilik özelliklerine göre daha zayıf olmasının, narsisistik kişilik yapısının örtük savunma mekanizma-

ları (Bosson ve ark., 2008; Horvath ve Morf, 2009; Kramer ve ark., 2018) ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Narsistik kişilik işleyişinde mükemmeliyetçiliğin, benlik saygısını ve benlik sunumunu geliştirmeye ve öz eleştiri ile altta yatan utanç ve aşağılık duygularından kaçınmaya hizmet etmesinin, bir nevi koruyucu işlev üstlenmesi nedeni ile (Ronningstam, 2011) NKB'nin bu çalışmada değersizlik ve öz eleştirel ruminasyon ilişkisinde aracılık etkisinin daha düşük olmasına ilişkin bulguyu açıklayabileceği düşünülmüştür. Bunun yanı sıra, BKB'nin kadınlarda erkeklerden daha sık görülüyor oluşu (Amerio ve ark., 2023; Bjorklund, 2006; Widiger ve Weissman, 1991; Zlotnick ve ark., 2002) ve çalışmamızdaki kadın katılımcı sayısının fazlalığı, BKB'nin öz eleştirel ruminasyon üzerinde daha güçlü bir etki sahip olmasına ilişkin alternatif bir açıklama sunabileceği değerlendirilmiştir.

Çalışmada yaş ve cinsiyetin kontrol değişkeni olarak dahil edildiği modelde anlamlı çıkmaması, çoğu araştırma bulgusu ile (örn., Kopala-Sibley, 2013; Sasone ve Wiederman, 2013; Weidmann ve ark., 2023) örtüşmemekle birlikte, araştırma bulgularımızı destekleyen bazı araştırmalar da bulunmaktadır. Örneğin öz eleştiri ile ilgili yapılan bir çalışmada, cinsiyet ve yaşı belirleyici bir etkisinin olmadığı bulunmuştur (Whelton ve Greenberg, 2005). Yapılan bir diğer araştırmada, genç yaşlarda BKB'li kişilerin kontrolsüz davranışlarda bulunduğu; yaş arttıkça, bu davranışların azaldığı ancak yüksek düzeyde psikolojik sıkıntıların arttığı gösterilmektedir (Stepp ve Pilkonis, 2008). Bunun yanı sıra, bazı çalışmalarda BKB'de cinsiyet farklılığına rastlanmamıştır (Banzhaf ve ark., 2012; Klonsky ve ark., 2002; Silberschmidt ve ark., 2015). Yapılan bir araştırmada da yazarlar, narsisizm ve yaş arasındaki korelasyonun nedenini tam olarak belirleyemediklerini, bunun yaşam boyu gelişimden ya da kültürden kaynaklanıyor olabileceğini bildirmişlerdir (Foster ve ark., 2003). Bunun yanı sıra, bazı çalışmalar da kırılğan narsisizm (Grijalva ve ark., 2015) ve büyüklenmeci narsisizm için (Green ve ark., 2020) cinsiyet farkının olmadığını göstermiştir.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre, öz eleştiri/öz eleştirel ruminasyon ile çalışırken değersizlik negatif temel inancı, NKB ve BKB eğilimleri ile çalışmanın önemi ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda çalışma sonuçlarımızın hem klinik pratikte öz eleştirel ruminasyon için yapılan müdahaleler açısından etkili bir bakış açısı sunduğu hem de alanyazındaki önemli bir boşluğu doldurmada fayda sağladığı değerlendirilmiştir. Araştırmanın sınırlılıkları arasında erkek katılımcı sayısının az olması, ölçümlerin öz bildirim ölçeklerine dayanması ve araştırma örneklemine gelişigüzel örneklem metodu ile seçilmiş olması yer almaktadır. Belirtilen kavramlar arasındaki dinamiklerin daha iyi anlaşılması için gelecek çalışmalarda deneysel çalışmalar ile nedensellik ilişkilerinin araştırılması önerilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Değersizlik temel inancı ile NKB ve BKB eğilimlerinin öz eleştirel ruminasyon ile ilişkisine dair bu araştırma sonuçları aynı zamanda, BDT perspektifinden olumsuz bir otomatik düşünce olarak ele alınan öz eleştirel ruminasyona (Beck ve Alford, 2009) müdahale için otomatik düşünceler

üzerinden yapılan bilişsel müdahalelerin yeterli olmayacağına da işaret etmektedir. Araştırma bulguları kapsamında, öz eleştirel ruminasyon süreçlerine, BDT kapsamında temel inançlar üzerinden müdahalede bulunulmasının veya ilgili sürecin doğrudan daha derinlemesine çalışan psikodinamik terapiler veya varoluşçu terapiler ile ele alınmasının daha etkili psikoterapi sonuçları üretebileceği değerlendirilmiştir. Bu sonuçların, kişilerin öz eleştirel ruminasyon temelli düşünce döngülerinin anlaşılması için gerek araştırmacılara gerekse klinisyenlere katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra, değersizlik temel inancı ile öz eleştirel ruminasyon ilişkisinde farklı kişilik bozukluklarının incelenmesinin alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Erkek ve kadın katılımcı sayılarının eşit olduğu, buna ilaveten farklı kültürlerden seçilen örneklemlemler ile bu değişkenlerin tekrar incelenmesi önerilmektedir. Öz eleştirel ruminasyon ile farklı temel inançların ilişkisinin incelenmesinin de alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Bunun yanı sıra, psikodinamik perspektiften borderline kişilik gelişim seviyesinin de değersizlik temel inancı ile öz eleştirel ruminasyon ilişkisindeki aracılık rolünün incelenmesi, öz eleştirel ruminasyon konusuna farklı bir bakış açısı katacak ve konunun daha geniş bir perspektiften değerlendirilmesini sağlayacaktır.

BEYANLAR

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma, Fatih Sultan Mehmet Vakfı Üniversitesi tarafından etik açıdan uygun bulunmuştur (Tarih: 07.12.2023; Karar No: 30/10).

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu makalenin tüm yazarları, makaleye ilişkin herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Onam Formu: Araştırmaya katılan tüm katılımcılardan onam formu alınmıştır.

Proje/Ödenek Bilgisi: Bu çalışma herhangi bir proje desteği almamıştır.

Data Paylaşımı/Uygunluğu: Mevcut çalışma sırasında üretilen ve/veya analiz edilen veri setleri, makul bir gerekçe ile sorumlu yazardan talep edilebilir.

Yazar(lar)ın Katkısı: Tüm yazarlar çalışma fikrine ve tasarımına katkıda bulunmuştur. Hazırlık ve araştırma tüm yazarlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Tüm yazarlar makaleyi okumuş onaylamıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı: Yapılan çalışmanın tasarımında, veri analizinde veya makalenin yazımında herhangi bir üretici yapay zekâ aracı kullanılmamıştır.

KAYNAKLAR

- Allaert, J., De Raedt, R., Sanchez-Lopez, A., September, H. ve Vanderhasselt, M. A. (2023). Reduced attention towards accomplishments mediates the effect of self-critical rumination on regret. *Cognitive Therapy and Research*, 47(3), 399-411.
- Amerio, A., Natale, A., Gnecco, G. B., Lechiara, A., Verrina, E., Bianchi, D., ... veAguglia, A. (2023). The role of gender in patients with borderline personality disorder: Differences related to hopelessness, alexithymia, coping strategies, and sensory profile. *Medicina*, 59(5), 950.
- Arora, A., Gupta, A. ve Sidana, A. (2025). Negative beliefs in emerging adults with childhood trauma experiences. *Indian Journal of Social Psychiatry*, 41(3), 262-268.

- Banzhaf, A., Ritter, K., Merkl, A., Schulte-Herbrüggen, O., Lammers, C. H. ve Roepke, S. (2012). Gender differences in a clinical sample of patients with borderline personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 26(3), 368-380.
- Beck, A. T. (1964). Thinking and depression: II. Theory and therapy. *Archives of General Psychiatry*, 10, 561-571.
- Beck, A. T. ve Alford, B. A. (2009). *Depression: Causes and treatment*. University of Pennsylvania Press.
- Beck, A. T., Freeman, A., Davis, D. D. (2004). *Cognitive Therapy of Personality Disorders* (1st ed.). New York, NY: Guilford Press.
- Beck, J. S. (2005). *Cognitive therapy for challenging problems: What to do when the basics don't work*. New York, NY: Guilford Press.
- Beck, J. S. (2020). *Cognitive behavior therapy: Basics and beyond*. Guilford Publications.
- Bhola, P. ve Mehrotra, K. (2021). Associations between countertransference reactions towards patients with borderline personality disorder and therapist experience levels and mentalization ability. *Trends in Psychiatry and Psychotherapy*, 43(2), 116-125.
- Birni, G., Erus, S. M., Satıcı, S. A. ve Deniz, M. E. (2025). Psychological flexibility and self-critical rumination: A serial mediation between adverse childhood experiences and mental well-being in adulthood. *Personality and Individual Differences*, 232, 112861.
- Bjorklund, P. (2006). No man's land: Gender bias and social constructivism in the diagnosis of borderline personality disorder. *Issues in Mental Health Nursing*, 27(1), 3-23.
- Blatt, S. J. ve Luyten, P. (2009). A structural-developmental psychodynamic approach to psychopathology: Two polarities of experience across the life span. *Development and Psychopathology*, 21(3), 793-814.
- Blum, N., Franklin, J., Hansel, R., McCormick, B., St. John, D., Pfohl, B., ... ve Black, D. W. (2008). Relationship of age to symptom severity, psychiatric comorbidity and health care utilization in persons with borderline personality disorder. *Personality and Mental Health*, 2(1), 25-34.
- Bosson, J. K., Lakey, C. E., Campbell, W. K., Zeigler-Hill, V., Jordan, C. H. ve Kernis, M. H. (2008). Untangling the links between narcissism and self-esteem: A theoretical and empirical review. *Social and Personality Psychology Compass*, 2(3), 1415-1439.
- Coolidge, F. L. (2006). The Coolidge Axis II inventory Plus-Revised: Manual. *Colorado Springs*.
- De Oliveira, I. R., Hemmamy, C., Powell, V. B., Bonfim, T. D., Duran, É. P., Novais, N., ... ve Cesnik, J. A. (2012). Trial-based psychotherapy and the efficacy of trial-based thought record in changing unhelpful core beliefs and reducing self-criticism. *CNS Spectrums*, 17(1), 16-23.
- Di Bartolomeo, A. A., Siegel, A., Fulham, L. ve Fitzpatrick, S. (2024). Borderline personality disorder and social connectedness: A systematic review. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 15(4), 213-225.
- Donald, F., Duff, C., Lawrence, K., Broadbear, J. ve Rao, S. (2017). Clinician perspectives on recovery and borderline personality disorder. *The Journal of Mental Health Training, Education and Practice*, 12(3), 199-209.
- Donald, F., Lawrence, K. A., Broadbear, J. H. ve Rao, S. (2019). An exploration of self-compassion and self-criticism in the context of personal recovery from borderline personality disorder. *Australasian Psychiatry*, 27(1), 56-59.
- Dunkley, D. M. ve Grilo, C. M. (2007). Self-criticism, low self-esteem, depressive symptoms, and over-evaluation of shape and weight in binge eating disorder patients. *Behaviour Research and Therapy*, 45(1), 139-149.
- Faraji, H. (2024). Investigation of the relationship between borderline personality organization and perceived abuse experiences in romantic relationships: Moderating role of rejection sensitivity. *Journal of Health Sciences and Medicine*, 7(3), 259-263.
- Fearn, M., Marino, C., Spada, M. M. ve Kolubinski, D. C. (2022). Self-critical rumination and associated metacognitions as mediators of the relationship between perfectionism and self-esteem. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 40(1), 155-174.
- Fedewa, B. A., Burns, L. R. ve Gomez, A. A. (2005). Positive and negative perfectionism and the shame/guilt distinction: Adaptive and maladaptive characteristics. *Personality and Individual Differences*, 38(7), 1609-1619.
- Fertuck, E. A., Karan, E. ve Stanley, B. (2016). The specificity of mental pain in borderline personality disorder compared to depressive disorders and healthy controls. *Borderline Personality Disorder and Emotion Dysregulation*, 3(2), 1-8.
- Finzi-Dottan, R. ve Karu, T. (2006). From emotional abuse in childhood to psychopathology in adulthood: A path mediated by immature defense mechanisms and self-esteem. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 194(8), 616-621.
- Flett, G. L., Besser, A. ve Hewitt, P. L. (2014). Perfectionism and interpersonal orientations in depression: An analysis of validation seeking and rejection sensitivity in a community sample of young adults. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes*, 77(1), 67-85.
- Foster, J. D., Campbell, W. K. ve Twenge, J. M. (2003). Individual differences in narcissism: Inflated self-views across the lifespan and around the world. *Journal of Research in Personality*, 37(6), 469-486.
- Fritz, M. S. ve MacKinnon, D. P. (2007). Required sample size to detect the mediated effect. *Psychological Science*, 18(3), 233-239.
- Gad, M., Pucker, H., Hein, K., Temes, C., Frankenburg, F., Fitzmaurice, G., ... ve Zanarini, M. (2019). Facets of identity disturbance reported by patients with borderline personality disorder and personality-disordered comparison subjects over 20 years of prospective follow-up. *Psychiatry Research*, 271, 76-82.
- Gilbert P., Clarke M., Hempel S., Miles N. V., Irons C. (2004). Forms and functions of self-criticisms and self-attacking: An exploration of differences in female students. *British Journal of Clinical Psychology*, 43, 31-50.
- Gilbert, P. (2010). An introduction to compassion focused therapy in cognitive behavior therapy. *International Journal of Cognitive Therapy*, 3(2), 97-112.
- Gilbert, P. ve Procter, S. (2006). Compassionate mind training for people with high shame and self-criticism: Overview and pilot study of a group therapy approach. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, 13(6), 353-379.
- Green, A., MacLean, R. ve Charles, K. (2020). Unmasking gender differences in narcissism within intimate partner violence. *Personality and Individual Differences*, 167, 110247.
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W. ve Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: a meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141(2), 261-310.
- Harman, R. ve Lee, D. (2010). The role of shame and self-critical thinking in the development and maintenance of current threat in post-traumatic stress disorder. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, 17(1), 13-24.
- Hewitt, P. L., Habke, A. M., Lee-Baggeley, D. L., Sherry, S. B. ve Flett, G. L. (2008). The impact of perfectionistic self-presentation on the cognitive, affective, and physiological experience of a clinical interview. *Psychiatry*, 71(2), 93-122.

- Hochschild Tolpin, L., Cimboric Gunthert, K., Cohen, L. H. ve O'Neill, S. C. (2004). Borderline personality features and instability of daily negative affect and self-esteem. *Journal of Personality*, 72(1), 111-138.
- Hooberman, J., Rosenfeld, B., Rasmussen, A. ve Keller, A. (2010). Resilience in trauma-exposed refugees: The moderating effect of coping style on resilience variables. *American Journal of Orthopsychiatry*, 80(4), 557-563.
- Hooley, J. M. ve St. Germain, S. A. (2014). Nonsuicidal self-injury, pain, and self-criticism: Does changing self-worth change pain endurance in people who engage in self-injury? *Clinical Psychological Science*, 2(3), 297-305.
- Hooley, J. M., Ho, D. T., Slater, J. ve Lockshin, A. (2010). Pain perception and nonsuicidal self-injury: A laboratory investigation. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 1(3), 170-179.
- Horvath, S. ve Morf, C. C. (2009). Narcissistic defensiveness: Hypervigilance and avoidance of worthlessness. *Journal of Experimental Social Psychology*, 45(6), 1252-1258.
- James, K., Verplanken, B. ve Rimes, K. A. (2015). Self-criticism as a mediator in the relationship between unhealthy perfectionism and distress. *Personality and Individual Differences*, 79, 123-128.
- Joeng, J. R. ve Turner, S. L. (2015). Mediators between self-criticism and depression: Fear of compassion, self-compassion, and importance to others. *Journal of Counseling Psychology*, 62(3), 453-463.
- Johnson, J. G., Cohen, P., Kasen, S., Skodol, A. E., Hamagami, F. ve Brook, J. S. (2000). Age-related change in personality disorder trait levels between early adolescence and adulthood: A community-based longitudinal investigation. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 102(4), 265-275.
- Jørgensen, C. R. ve Bøye, R. (2024). "I am ashamed that I exist. I feel like apologizing for existing": The phenomenology of shame in patients with borderline personality disorder: A qualitative study. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 15(3), 181-192.
- Kernberg, O. F. (1975). Factors in the psychoanalytic treatment of narcissistic personalities. A. P. Morrison (Ed.), *Essential Papers on Narcissism* (s. 213-244) içinde. New York University Press.
- Klonsky, E. D., Jane, J. S., Turkheimer, E. ve Oltmanns, T. F. (2002). Gender role and personality disorders. *Journal of Personality Disorders*, 16(5), 464-476.
- Kohut, H. (1971). *The analysis of the self: A systematic approach to the psychoanalytic treatment of narcissistic personality disorders*. International Universities Press.
- Koivisto, M., Melartin, T. ve Lindeman, S. (2022). Self-invalidation in borderline personality disorder: A content analysis of patients' verbalizations. *Psychotherapy Research*, 32(7), 922-935.
- Kolubinski, D. C., Nikčević, A. V. ve Spada, M. M. (2021). The effect of state and trait self-critical rumination on acute distress: An exploratory experimental investigation. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 39, 306-321.
- Kolubinski, D. C., Nikčević, A. V., Lawrence, J. A. ve Spada, M. M. (2016). The role of metacognition in self-critical rumination: An investigation in individuals presenting with low self-esteem. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 34, 73-85.
- Kopala-Sibley, D. C., Zuroff, D. C., Russell, J. J., Moskowitz, D. S. ve Paris, J. (2012). Understanding heterogeneity in borderline personality disorder: differences in affective reactivity explained by the traits of dependency and self-criticism. *Journal of Abnormal Psychology*, 121(3), 680-692.
- Kramer, U., Pascual-Leone, A., Rohde, K. B. ve Sachse, R. (2018). The role of shame and self-compassion in psychotherapy for narcissistic personality disorder: An exploratory study. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 25(2), 272-282.
- Kraus, G. ve Reynolds, D. J. (2001). The "abc's" of the cluster b's: Identifying, understanding, and treating cluster b personality disorders. *Clinical Psychology Review*, 21(3), 345-373.
- Lavallee, K. L. ve Parker, J. G. (2009). The role of inflexible friendship beliefs, rumination, and low self-worth in early adolescents' friendship jealousy and adjustment. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 37, 873-885.
- Lazarus, G. ve Shahar, B. (2018). The role of shame and self-criticism in social anxiety: A daily-diary study in a nonclinical sample. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 37(2), 107-127.
- Loew, C. A., Schauenburg, H. ve Dinger, U. (2020). Self-criticism and psychotherapy outcome: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 75, 101808.
- Luyten, P. ve Blatt, S. J. (2013). Interpersonal relatedness and self-definition in normal and disrupted personality development: retrospect and prospect. *American Psychologist*, 68(3), 172-183.
- Martinez-Sanchis, M., Navarrete, J., Cebolla, A., Molinari, G., Vara, M. D., Banos, R. M. ve Herrero, R. (2021). Exploring the mediator role of self-critical rumination between emotion regulation and psychopathology: A validation study of the Self-Critical Rumination Scale (SCRS) in a Spanish speaking sample. *Personality and Individual Differences*, 183, 111-115.
- Milia, C., Kolubinski, D. C. ve Spada, M. M. (2021). The effects of self-critical rumination on shame and stress: An experimental study. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 49(3), 272-286.
- Millings, A. and Carnelley, K. (2015). Core belief content examined in a large sample of patients using online cognitive behaviour therapy. *Journal of Affective Disorders*, 186, 275-283.
- Ntshingila, N., Poggenpoel, M., Myburgh, C. P. H. ve Temane, A. (2016). Experiences of women living with borderline personality disorder. *Health Sa Gesondheid*, 21, 110-119.
- Osmo, F., Duran, V., Wenzel, A., Oliveira, I., Nepomuceno, S., Madeira, M., ... ve Menezes, I. (2018). The negative core beliefs inventory: Development and psychometric properties. *Journal of Cognitive Psychotherapy*, 32(1), 67-84.
- Ouimette, P., Klein, D., Anderson, R., Riso, L. ve Lizardi, H. (1994). Relationship of sociotropy/autonomy and dependency/self-criticism to DSM III-R personality disorders. *Journal of Abnormal Psychology*, 103(4), 743-749.
- Pol, S. M., de Jong, A., Trompetter, H., Bohlmeijer, E. T. ve Chakhssi, F. (2024). Effectiveness of compassion-focused therapy for self-criticism in patients with personality disorders: A multiple baseline case series study. *Personality and Mental Health*, 18(1), 69-79.
- Ronningstam, E. (2010). Narcissistic personality disorder: A current review. *Current Psychiatry Reports*, 12, 68-75.
- Ronningstam, E. (2011). Narcissistic personality disorder: A clinical perspective. *Journal of Psychiatric Practice*, 17(2), 89-99.
- Rudich, Z., Lerman, S. F., Gurevich, B., Weksler, N. ve Shahar, G. (2008). Patients' self-criticism is a stronger predictor of physician's evaluation of prognosis than pain diagnosis or severity in chronic pain patients. *The Journal of Pain*, 9(3), 210-216.
- Rusk, N. ve Rothbaum, F. (2010). From stress to learning: Attachment theory meets achievement goal theory. *Review of General Psychology*, 14, 31-43.
- Salman Akhtar, M. D. ve Thomson Jr, J. A. (1982). Overview: Narcissistic personality disorder. *American Journal of Psychiatry*, 139(1), 12-20.
- Shahar, G. (2015). *Erosion: The psychopathology of self-criticism*. Oxford University Press, USA.
- Sieswerda, S., Arntz, A. ve Wolfis, M. (2005). Evaluations of e-

- motional noninterpersonal situations by patients with borderline personality disorder. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 36(3), 209-225.
- Silberschmidt, A., Lee, S., Zanarini, M. ve Schulz, S. C. (2015). Gender differences in borderline personality disorder: Results from a multinational, clinical trial sample. *Journal of Personality Disorders*, 29(6), 828-838.
- Smart, L. M., Peters, J. R. ve Baer, R. A. (2016). Development and validation of a measure of self-critical rumination. *Assessment*, 23(3), 321-332.
- Stepp, S. D. ve Pilkonis, P. A. (2008). Age-related differences in individual DSM criteria for borderline personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 22(4), 427-432.
- Stepp, S. D., Keenan, K., Hipwell, A. E. ve Krueger, R. F. (2014). The impact of childhood temperament on the development of borderline personality disorder symptoms over the course of adolescence. *Borderline Personality Disorder and Emotion Dysregulation*, 1, 1-10.
- Stinckens, N., Lietaer, G. ve Leijssen, M. (2002). The inner critic on the move: Analysis of the change process in a case of short-term client-centered/experiential therapy. *Counselling and Psychotherapy Research*, 2(1), 40-54.
- Vansteelandt, K., Houben, M., Claes, L., Berens, A., Sleuwaegen, E. ve Kuppens, P. (2020). Self-criticism and dependency predict affective variability in borderline personality disorder: An ecological momentary assessment study. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 11(4), 270-279.
- Vater, A., Schröder-Abé, M., Weißgerber, S., Roepke, S. ve Schütz, A. (2015). Self-concept structure and borderline personality disorder: Evidence for negative compartmentalization. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 46, 50-58.
- Veilleux, J. C., Clift, J. B., Brott, K. H., Warner, E. A., Schreiber, R. E., Henderson, H. M. ve Shelton, D. K. (2024). "I'm so dumb and worthless right now": Factors associated with heightened momentary self-criticism in daily life. *Cognition and Emotion*, 38(4), 1-16.
- Wakelin, K. E., Perman, G. ve Simonds, L. M. (2022). Effectiveness of self-compassion-related interventions for reducing self-criticism: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 29(1), 1-25.
- Warren, R. (2015). Emotion regulation in borderline personality disorder: The role of self-criticism, shame, and self-compassion. *Personality and Mental Health*, 9, 84-86.
- Warren, R., Smeets, E. ve Neff, K. (2016). Self-criticism and self-compassion: Risk and resilience: Being compassionate to oneself is associated with emotional resilience and psychological well-being. *Current Psychiatry*, 15(12), 18-28.
- Weidmann, R., Chopik, W. J., Ackerman, R. A., Allroggen, M., Bianchi, E. C., Brecheen, C., ... ve Back, M. D. (2023). Age and gender differences in narcissism: A comprehensive study across eight measures and over 250,000 participants. *Journal of Personality and Social Psychology*, 124(6), 1277-1298.
- Wenzel, A. (2012). Modification of core beliefs in cognitive therapy. *Standard and Innovative Strategies in Cognitive Behavior Therapy*, 17-34.
- Wetzel, E., Robins, R. W., Grijalva, E. ve Roberts, B. W. (2020). You're still so vain: Changes in narcissism from young adulthood to middle age. *Journal of Personality and Social Psychology*, 119, 479-496.
- Whelton, W. J. ve Greenberg, L. S. (2005). Emotion in self-criticism. *Personality and Individual Differences*, 38(7), 1583-1595.
- Widiger, T. A. ve Weissman, M. M. (1991). Epidemiology of borderline personality disorder. *Psychiatric Services*, 42(10), 1015-1021.
- Young, J. E. (1994). *Cognitive Therapy for Personality Disorders: A Schema-focused Approach* (2nd ed.). Sarasota, FL: Professional Resource Press.
- Zanarini, M. C., Frankenburg, F. R., Reich, D. B., Silk, K. R., Hudson, J. I. ve McSweeney, L. B. (2007). The subsyndromal phenomenology of borderline personality disorder: A 10-year follow-up study. *American Journal of Psychiatry*, 164(6), 929-935.
- Zeigler-Hill, V. ve Besser, A. (2013). A glimpse behind the mask: Facets of narcissism and feelings of self-worth. *Journal of Personality Assessment*, 95(3), 249-260.
- Zlotnick, C., Rothschild, L. ve Zimmerman, M. (2002). The role of gender in the clinical presentation of patients with borderline personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 16(3), 277-282.

ORIGINAL PAPER | EXTENDED ABSTRACT

The mediating role of narcissistic and borderline personality disorder tendencies in the relationship between core beliefs of worthlessness and self-critical rumination

Kübra Nur Çömlekçi Korkmaz*¹ , Filiz Kumova¹

¹ Fatih Sultan Mehmet Vakıf University, İstanbul, Türkiye

Abstract

As a new concept, self-critical rumination involves repetitive negative self-critical mind processes and has been explored by a limited number of studies. The present study aimed to examine the mediating role of narcissistic and borderline personality disorder tendencies in the relationship between negative core belief of worthlessness and self-critical rumination. The study was conducted with 597 participants aged 18 years and over, consisting of 498 females (83.4%), 97 males (16.2%), and 2 participants (0.03%) who chose the other option. Demographic Information Form, Self-Critical Rumination Scale, Negative Core Beliefs Scale, and Coolidge Axis II Plus Inventory were used in the study. SPSS Process Macro was used to examine the mediating roles of personality disorder tendencies in the relationship between core belief of worthlessness and self-critical rumination. The results yielded core belief of worthlessness, narcissistic, and borderline personality disorder tendencies were all positive predictors of self-critical rumination. Furthermore, the results revealed that both narcissistic and borderline personality tendencies significantly mediated the relationship between core belief of worthlessness and self-critical rumination. Regarding the results of the present study, it seemed necessary to work with the core belief of worthlessness and narcissistic and borderline personality disorder tendencies as well while working through self-critical rumination in psychotherapies as it is a critical burden for both the psychotherapeutic process and the outcomes.

Keywords: core beliefs of worthlessness, self-critical rumination, narcissistic personality disorder, borderline personality disorder

INTRODUCTION

Self-criticism is a negative way of thinking that devalues the self (Smart et al., 2016), an internal dialogue resulting from mistakes and failures. (Gilbert et al., 2004; Smart et al., 2016). Self-criticism is associated with rumination tendencies (Kolubinski et al., 2016; Smart et al., 2016). Ruminative thoughts are repetitive, unwanted, unnecessary, and dysfunctional thoughts surrounding a common theme (Lavalley & Parker, 2009). In some studies, the relationship between self-criticism and rumination was investigated, and it was determined that when self-criticism is combined with a ruminative thinking style, it becomes a hostile internal dialogue with repetitive form and high frequency called “self-critical rumination” (Smart et al., 2016). Self-critical rumination has been conceptualized as a judgment process that focuses on aspects of oneself that one is ashamed of and does not value, and is characterized by the formal features of repetitive negative thinking (Martinez-Sanchis et al., 2021). In the literature, it has been suggested that people with self-critical rumination may have perceptions of worthlessness (Dunkley & Grilo, 2007; Shahr, 2015; Veilleux et al., 2024). It plays a key role in most psychological disorders and negatively affects the course and outcomes of psychotherapy (de Oliveira et al., 2012).

According to Beck's (1964) model, automatic thoughts are at the highest and most accessible level, intermediate beliefs are at a deeper level than automatic thoughts, and core beliefs are at the deepest level of cognition. In Aaron T. Beck's cognitive triad conceptualization, negative views about the self-represent self-critical thoughts and beliefs (Beck & Alford, 2009). This shows

that self-critical thoughts can be considered as a kind of automatic thought (Beck, 2020). Core beliefs are defined in cognitive behavioral therapy as fundamental, inflexible, absolute, and generalized beliefs about oneself, others, the world, and/or the future (Beck, 2011; Wenzel, 2012). The core belief of worthlessness is the presence of negative self-attributions in which the person believes that he/she is insignificant, a burden to others, and worthless (Osimo et al., 2018). Studies show that people with negative core beliefs about themselves have reduced psychological well-being following a negative event that can be associated with perceptions of inadequacy and worthlessness (Flett et al., 2014; Rusk & Rothbaum, 2010).

Narcissism, a personality disorder tendency thought to be associated with self-critical rumination, is characterized by perfectionism, high personal ideals and standards, and efforts to protect the self against worthlessness, aggression, harsh self-criticism, and shame, which are predominantly shaped around self-image (Horvath & Morf, 2009; Ronningstam, 2010). Grandiose fantasies, one of the most important features of narcissism, create an exaggerated experience with unrealistic self-evaluation (Hewitt et al., 2008). Furthermore, clinical practices and theoretical literature suggest that narcissists harbor a fear of inferiority and worthlessness underneath all superficial appearances (Horvath & Morf, 2009) and consider these two concepts as the main components of narcissism (Salman Akhtar & Thomson, 1982).

Borderline personality disorder (BPD), another personality disorder tendency thought to be related to self-criticism, is a personality disorder characterized by emotional, behavioral, interpersonal, cognitive, and self-regulation disorders (Di Bartolomeo et al., 2024; Kraus &

*Corresponding Author. E-mail: kubranurcomlekci@gmail.com

Received: Jan 15, 2025 • Revised: Mar 28/Apr 8, 2025 • Accepted: Apr 9, 2025 • Published Online: Dec 25, 2025

Author Note: This work is derived from the doctoral thesis of the corresponding author KNÇK under the supervision of FK.

Association of Clinical Psychology Research 2026

Reynolds, 2001). People with BPD report more negative self-judgments than healthy controls (Donald et al., 2019), and research findings revealed that clients with BPD predominantly view themselves extremely negatively rather than having an ambivalent, fluctuating sense of self (Gad et al., 2019; Sieswerda et al., 2005; Vater et al., 2015; Zanarini et al., 2007). These negative evaluations (i.e., that the person is “bad” and “worthless”), especially towards themselves, have been found to cause hostility/anger, disgust, self-critical rumination, and punitiveness (Donald et al., 2019; Fertuck et al., 2016; Gad et al., 2019; Koivisto et al., 2022; Vater et al., 2015).

It is known that automatic thoughts, such as self-critical thoughts arise based on negative core beliefs (e.g., worthlessness) and that the effectiveness of psychotherapies is affected by these concepts. As explained above, the findings of the literature revealed that core beliefs of worthlessness, BPD, and narcissistic personality disorder (NPD) are related to self-critical rumination. One possible way to improve the effectiveness of current psychotherapeutic approaches is to specifically target risk mechanisms, such as self-critical rumination, important for the development and maintenance of personality disorders (Gilbert, 2010; Gilbert & Procter, 2006; Loew et al., 2020). Therefore, in clinical practice, when working with self-critical rumination, it is important to clarify the context of self-critical rumination. The hypotheses of our research were determined as follows: H1) Core beliefs of worthlessness, NPD, and BPD positively predict self-critical rumination and H2) NPD and BPD mediate the relationship between core beliefs of worthlessness and self-critical rumination. The mediating role of BPD and BPD in the relationship between core beliefs of worthlessness and self-critical rumination was also exploratively examined in terms of age and gender.

METHODS

The study was conducted online using a quantitative method, a correlational survey model, and a random sampling method. The study sample consisted of adult volunteers over the age of 18 who completed the consent form. The number of participants was calculated as 612 by G-Power analysis (small effect size and 80% power). According to the results of the univariate outlier analysis, because of Skewness-Kurtosis problems, 15 people were removed, and the study was conducted with 597 people. Data collection tools of the study were the Demographic Information Form, Negative Core Beliefs Scale (Osimo et al., 2018), Self-Critical Rumination Scale (Smart et al., 2016), and Coolidge Axis II Inventory Plus Short Form (Coolidge, 2006).

RESULTS

Parallel mediation analysis (Model 4) model was used to determine the mediating role of NPD and BPD tendency in the relationship between negative core beliefs of worthlessness and self-critical rumination. The direct effects of worthlessness on NPD ($B = .46$, $SH = .05$, $t = 8.60$, $p < .001$) and BPD ($B = .88$, $SH = .05$, $t = 16.44$, $p < .001$)

were positive and significant. The results regarding the direct effects of worthlessness on self-critical rumination revealed that the direct effects of worthlessness ($B = .78$, $SH = .06$, $t = 12.48$, $p < .001$), NPD ($B = .19$, $SH = .04$, $t = 4.05$, $p < .001$) and BPD ($B = .49$, $SH = .04$, $t = 10.13$, $p < .001$) were positive and significant.

The results yielded the indirect effect of worthlessness on self-critical rumination via NPD was positive and significant ($B = .09$, 95% CI[.0431, .1452]). Similarly, the indirect effect of worthlessness on self-critical rumination through BPD was positive and significant ($B = .43$, 95% CI[.3311, .5508]). The total effect of worthlessness on self-critical rumination was positive and significant ($B = 1.31$, $SH = .06$, $t = 21.15$, $p < .001$). The effect of worthlessness on self-critical rumination decreased when mediating variables were included in the model, but the significant effect continued ($B = .78$, $SH = .06$, $t = 12.48$, $p < .001$). This suggested a significant mediating role of NPD and BPD in the relationship between worthlessness and self-critical rumination. The model was significant and explained 59% of the total variance ($F(4, 592) = 293.12$, $p < .001$, $R^2 = .59$). Moreover, it was found that BPD ($B = .49$, 95% CI[.3989, .5906]) had a stronger effect than NPD ($B = .19$, 95% CI[.1012, .2912]) in this mediation relationship. Age and gender characteristics were added to the model as control variables, but none of them were found to be significant for the model.

DISCUSSION

The results of this study, which aimed to examine the mediating role of NPD and BPD tendencies in the relationship between core beliefs of worthlessness and self-critical rumination, revealed that there was a positive relationship between NPD and BPD, self-critical rumination, and core beliefs of worthlessness. Some studies showed that dysfunctional self-criticism and self-critical rumination cycles could be seen in people with NPD and BPD (Blatt & Luyten, 2009; Luyten & Blatt, 2013; Vansteelandt et al., 2020; Werner et al., 2019). One of these studies showed that borderline personality disorder was the personality disorder with strong self-critical effects in a compassion-based psychological intervention study (Pol et al., 2024). In another study, people with narcissistic personality disorder received a compassion-based intervention that was shown to be effective in changing their negative self-evaluations (Kramer et al., 2018). However, to the best of our knowledge, no research examined the relationship between self-critical rumination and core beliefs of worthlessness, NPD, and BPD tendencies in the literature.

The results of this study showed that core beliefs of worthlessness and self-critical rumination were positively related, and both NPD and BPD tendencies had a significant mediating role in the relationship between core beliefs of worthlessness and self-critical rumination. The positive relationship between the core belief of worthlessness and self-critical rumination is supported by the research findings revealing that individuals who use self-critical rumination experience feelings of worthlessness, failure, and guilt (Kopala-Sibley et al., 2012; Warren et al., 2016; Werner et al., 2019). It is seen that individuals who

use self-critical rumination intensively may have perceptions of worthlessness, and their self-esteem may decrease accordingly (Dunkley & Grilo, 2007; Shahar, 2015).

Studies supporting the partial mediating role of NPD in the relationship between worthlessness and self-critical rumination showed that narcissists who try to hide their perception of worthlessness behind an artificial grandiosity (Kohut, 1971) exhibit an intense effort to reach the perfect ideal self-perception they have constructed (Hewitt et al, 2008; Horvath & Morf, 2009; Ronningstam, 2010). Perfectionism is associated with grandiosity in narcissistic personalities. However, in the literature, perfectionism is considered a multifaceted and complex trait that includes ego ideals and self-criticism in addition to emotional reactivity and cognitive evaluation of both self and others (Ronningstam, 2011). Studies have shown that when people with NPD do not meet certain standards, their perfect self-perception is injured, they completely devalue themselves with the effect of their “all or none” perspective, and they are trapped in a cycle of aggressive self-critical attacks and self-critical rumination (Fedewa et al., 2005; Ronningstam, 2011).

Regarding the result of the studies supporting the partial mediating role of BPD in the relationship between worthlessness and self-critical rumination, the distorted self-images recognized in BPD (Ntshingila et al., 2016) cause people to see themselves excessively negatively (Sieswerda et al., 2005; Vater et al., 2015), trigger the belief of worthlessness in every encounter with the other (Faraji, 2024), and cause the emergence of rejection sensitivities (Fertuck et al., 2016). Thus, these individuals experience self-critical rumination cycles that develop within the framework of their beliefs of worthlessness and experience various problems (e.g., broken relationships, self-destructive behaviors, etc.) both individually and socially (Donald et al., 2017; Donald et al., 2019). Furthermore, many studies showed that self-criticism increased with the increase of borderline personality traits (Birni et al., 2025; Ouimette et al., 1994; Vansteelandt et al., 2020).

The mediation analysis findings of this study showed that BPD had a stronger effect than NPD. BPD features (e.g., negative self-perception (Sieswerda et al., 2005), intense emotional reactions (Bhola & Mehrotra, 2021) are thought to trigger more self-critical thought processes (Sorgi-Wilson & McCloskey, 2022) compared to other personality dispositions. Another possible explanation regarding this result may be the implicit defense mechanisms of narcissistic personality structure (Bosson et al., 2008; Horvath & Morf, 2009; Kramer et al., 2018). Perfectionism in narcissistic personality functioning serves to improve self-esteem and self-presentation and to avoid underlying feelings of shame and inferiority through self-criticism (Ronningstam, 2011). Moreover, it was thought that as BPD is more common among women than men (Amerio et al, 2023; Bjorklund, 2006; Widiger & Weissman, 1991; Zlotnick et al, 2002), the high number of female participants in our study may provide an alternative explanation for the stronger effect of BPD on self-critical rumination.

DECLARATIONS

Ethics Committee Approval: This study was deemed ethically appropriate by Fatih Sultan Mehmet Vakıf University (Date: 07 December 2023; Decision No.: 30/10).

Conflict of Interest: All authors of this article declare that they have no conflicts of interest related to the manuscript.

Informed Consent: Informed consent was obtained from all participants who took part in the study.

Project/Funding: This study did not receive any project support or funding.

Data Sharing/Availability: The datasets generated and/or analyzed during the current study are available from the corresponding author upon reasonable request.

Authors' Contributions: All authors contributed to the conception and design of the work. All authors prepared and conducted the research. All authors read and approved the manuscript.

Use of Artificial Intelligence: No generative artificial intelligence tools were used in the design of the study, data analysis, or writing of the article.

REFERENCES

- Amerio, A., Natale, A., Gnecco, G. B., Lechiara, A., Verrina, E., Bianchi, D., ... & Aguglia, A. (2023). The role of gender in patients with borderline personality disorder: Differences related to hopelessness, alexithymia, coping strategies, and sensory profile. *Medicina*, 59(5), 950.
- Beck, A. T. (1964). Thinking and depression: II. Theory and therapy. *Archives of General Psychiatry*, 10, 561–571.
- Beck, A. T., & Alford, B. A. (2009). *Depression: Causes and treatment*. University of Pennsylvania Press.
- Beck, A.T., Freeman, A., Davis, D.D. (2004). *Cognitive Therapy of Personality Disorders* (1st ed.). New York, NY: Guilford Press.
- Beck, J. S. (2011). *Cognitive behavior therapy: Basics and beyond* (2nd ed.). New York, NY: Guilford Press.
- Beck, J. S. (2020). *Cognitive behavior therapy: Basics and beyond*. Guilford Publications.
- Bhola, P. and Mehrotra, K. (2021). Associations between countertransference reactions towards patients with borderline personality disorder and therapist experience levels and mentalization ability. *Trends in Psychiatry and Psychotherapy*. 43(2), 116-125.
- Birni, G., Erus, S. M., Satici, S. A., & Deniz, M. E. (2025). Psychological flexibility and self-critical rumination: A serial mediation between adverse childhood experiences and mental well-being in adulthood. *Personality and Individual Differences*, 232, 112861.
- Bjorklund, P. (2006). No man's land: Gender bias and social constructivism in the diagnosis of borderline personality disorder. *Issues in Mental Health Nursing*, 27(1), 3-23.
- Blatt, S. J., & Luyten, P. (2009). A structural–developmental psychodynamic approach to psychopathology: Two polarities of experience across the life span. *Development and Psychopathology*, 21(3), 793-814.
- Bosson, J. K., Lakey, C. E., Campbell, W. K., Zeigler-Hill, V., Jordan, C. H., & Kernis, M. H. (2008). Untangling the links between narcissism and self-esteem: A theoretical and empirical review. *Social and Personality Psychology Compass*, 2(3), 1415-1439.

- Coolidge, F. L. (2006). The Coolidge Axis II inventory Plus-Revised: Manual. *Colorado Springs*.
- de Oliveira, I. R., Hemmamy, C., Powell, V. B., Bonfim, T. D., Duran, É. P., Novais, N., ... & Cesnik, J. A. (2012). Trial-based psychotherapy and the efficacy of trial-based thought record in changing unhelpful core beliefs and reducing self-criticism. *CNS Spectrums*, 17(1), 16-23.
- Di Bartolomeo, A. A., Siegel, A., Fulham, L., & Fitzpatrick, S. (2024). Borderline personality disorder and social connectedness: A systematic review. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 15(4), 213-225.
- Donald, F., Duff, C., Lawrence, K., Broadbear, J., & Rao, S. (2017). Clinician perspectives on recovery and borderline personality disorder. *The Journal of Mental Health Training, Education and Practice*, 12(3), 199-209.
- Donald, F., Lawrence, K. A., Broadbear, J. H., & Rao, S. (2019). An exploration of self-compassion and self-criticism in the context of personal recovery from borderline personality disorder. *Australasian Psychiatry*, 27(1), 56-59.
- Dunkley, D. M., & Grilo, C. M. (2007). Self-criticism, low self-esteem, depressive symptoms, and over-evaluation of shape and weight in binge eating disorder patients. *Behaviour Research and Therapy*, 45(1), 139-149.
- Faraji, H. (2024). Investigation of the relationship between borderline personality organization and perceived abuse experiences in romantic relationships: moderating role of rejection sensitivity. *Journal of Health Sciences and Medicine*, 7(3), 259-263.
- Fedewa, B. A., Burns, L. R., & Gomez, A. A. (2005). Positive and negative perfectionism and the shame/guilt distinction: Adaptive and maladaptive characteristics. *Personality and Individual Differences*, 38(7), 1609-1619.
- Fertuck, E. A., Karan, E., & Stanley, B. (2016). The specificity of mental pain in borderline personality disorder compared to depressive disorders and healthy controls. *Borderline Personality Disorder and Emotion Dysregulation*, 3(2), 1-8.
- Flett, G. L., Besser, A., & Hewitt, P. L. (2014). Perfectionism and interpersonal orientations in depression: An analysis of validation seeking and rejection sensitivity in a community sample of young adults. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes*, 77(1), 67-85.
- Gad, M., Pucker, H., Hein, K., Temes, C., Frankenburg, F., Fitzmaurice, G., ... & Zanarini, M. (2019). Facets of identity disturbance reported by patients with borderline personality disorder and personality-disordered comparison subjects over 20 years of prospective follow-up. *Psychiatry Research*, 271, 76-82.
- Gilbert P., Clarke M., Hempel S., Miles N. V., Irons C. (2004). Forms and functions of self-criticisms and self-attacking: An exploration of differences in female students. *British Journal of Clinical Psychology*, 43, 31-50.
- Gilbert, P. (2010). An introduction to compassion focused therapy in cognitive behavior therapy. *International Journal of Cognitive Therapy*, 3(2), 97-112.
- Gilbert, P., & Procter, S. (2006). Compassionate mind training for people with high shame and self-criticism: Overview and pilot study of a group therapy approach. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, 13(6), 353-379.
- Hewitt, P. L., Habke, A. M., Lee-Baggley, D. L., Sherry, S. B., & Flett, G. L. (2008). The impact of perfectionistic self-presentation on the cognitive, affective, and physiological experience of a clinical interview. *Psychiatry*, 71(2), 93-122.
- Horvath, S., & Morf, C. C. (2009). Narcissistic defensiveness: Hypervigilance and avoidance of worthlessness. *Journal of Experimental Social Psychology*, 45(6), 1252-1258.
- Kohut, H. (1971). The Analysis of the Self. Madison, WI: *International Universities Press*.
- Koivisto, M., Melartin, T., & Lindeman, S. (2022). Self-invalidation in borderline personality disorder: A content analysis of patients' verbalizations. *Psychotherapy Research*, 32(7), 922-935.
- Kolubinski, D. C., Nikčević, A. V., Lawrence, J. A., & Spada, M. M. (2016). The role of metacognition in self-critical rumination: An investigation in individuals presenting with low self-esteem. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 34, 73-85.
- Kopala-Sibley, D. C., Zuroff, D. C., Russell, J. J., Moskowitz, D. S., & Paris, J. (2012). Understanding heterogeneity in borderline personality disorder: differences in affective reactivity explained by the traits of dependency and self-criticism. *Journal of Abnormal Psychology*, 121(3), 680-692.
- Kramer, U., Pascual-Leone, A., Rohde, K. B., & Sachse, R. (2018). The role of shame and self-compassion in psychotherapy for narcissistic personality disorder: An exploratory study. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 25(2), 272-282.
- Kraus, G., & Reynolds, D. J. (2001). The "abc's" of the cluster b's: Identifying, understanding, and treating cluster b personality disorders. *Clinical Psychology Review*, 21(3), 345-373.
- Lavallee, K. L., & Parker, J. G. (2009). The role of inflexible friendship beliefs, rumination, and low self-worth in early adolescents' friendship jealousy and adjustment. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 37, 873-885.
- Loew, C. A., Schauenburg, H., & Dinger, U. (2020). Self-criticism and psychotherapy outcome: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 75, 101808.
- Luyten, P., & Blatt, S. J. (2013). Interpersonal relatedness and self-definition in normal and disrupted personality development: retrospect and prospect. *American Psychologist*, 68(3), 172-183.
- Martinez-Sanchis, M., Navarrete, J., Cebolla, A., Molinari, G., Vara, M. D., Banos, R. M., & Herrero, R. (2021). Exploring the mediator role of self-critical rumination between emotion regulation and psychopathology: A validation study of the Self-Critical Rumination Scale (SCRS) in a Spanish-speaking sample. *Personality and Individual Differences*, 183, 111-115.
- Ntshingila, N., Poggenpoel, M., Myburgh, C. P. H., & Temane, A. (2016). Experiences of women living with borderline personality disorder. *Health Sa Gesondheid*, 21, 110-119.
- Osmo, F., Duran, V., Wenzel, A., Oliveira, I., Nepomuceno, S., Madeira, M., ... & Menezes, I. (2018). The negative core beliefs inventory: development and psychometric properties. *Journal of Cognitive Psychotherapy*, 32(1), 67-84.
- Ouimette, P., Klein, D., Anderson, R., Riso, L., & Lizardi, H. (1994). Relationship of sociotropy/autonomy and dependency/self-criticism to dsm-iii-r personality disorders. *Journal of Abnormal Psychology*, 103(4), 743-749.
- Pol, S. M., de Jong, A., Trompetter, H., Bohlmeijer, E. T., & Chakhssi, F. (2024). Effectiveness of compassion-focused therapy for self-criticism in patients with personality disorders: a multiple baseline case series study. *Personality and Mental Health*, 18(1), 69-79.
- Ronningstam, E. (2010). Narcissistic personality disorder: A current review. *Current Psychiatry Reports*, 12, 68-75.
- Ronningstam, E. (2011). Narcissistic personality disorder: A cli-

- nical perspective. *Journal of Psychiatric Practice*, 17(2), 89-99.
- Rusk, N., & Rothbaum, F. (2010). From stress to learning: Attachment theory meets achievement goal theory. *Review of General Psychology*, 14, 31-43.
- Salman Akhtar, M. D., & Thomson Jr, J. A. (1982). Overview: Narcissistic personality disorder. *Am J Psychiatry*, 139(1), 12-20.
- Shahar, G. (2015). *Erosion: The psychopathology of self-criticism*. Oxford University Press, USA.
- Sieswerda, S., Arntz, A., & Wolfis, M. (2005). Evaluations of emotional noninterpersonal situations by patients with borderline personality disorder. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 36(3), 209-225.
- Smart, L. M., Peters, J. R., & Baer, R. A. (2016). Development and validation of a measure of self-critical rumination. *Assessment*, 23(3), 321-332.
- Sorgi-Wilson, K. M., & McCloskey, M. S. (2022). Emotion regulation strategies among individuals with borderline personality disorder relative to other groups: A review. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 29(5), 1655-1678.
- Vansteelandt, K., Houben, M., Claes, L., Berens, A., Sleuwaegen, E., & Kuppens, P. (2020). Self-criticism and dependency predict affective variability in borderline personality disorder: An ecological momentary assessment study. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 11(4), 270-279.
- Vater, A., Schröder-Abé, M., Weißgerber, S., Roepke, S., & Schütz, A. (2015). Self-concept structure and borderline personality disorder: Evidence for negative compartmentalization. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 46, 50-58.
- Veilleux, J. C., Clift, J. B., Brott, K. H., Warner, E. A., Schreiber, R. E., Henderson, H. M., & Shelton, D. K. (2024). "I'm so dumb and worthless right now": factors associated with heightened momentary self-criticism in daily life. *Cognition and Emotion*, 38(4), 1-16.
- Warren, R., Smeets, E., & Neff, K. (2016). Self-criticism and self-compassion: Risk and resilience: Being compassionate to oneself is associated with emotional resilience and psychological well-being. *Current Psychiatry*, 15(12), 18-28.
- Wenzel, A. (2012). Modification of core beliefs in cognitive therapy. *Standard and innovative strategies in Cognitive Behavior Therapy*, 17-34.
- Widiger, T. A., & Weissman, M. M. (1991). Epidemiology of borderline personality disorder. *Psychiatric Services*, 42(10), 1015-1021.
- Zanarini, M. C., Frankenburg, F. R., Reich, D. B., Silk, K. R., Hudson, J. I., & McSweeney, L. B. (2007). The subsyndromal phenomenology of borderline personality disorder: a 10-year follow-up study. *American Journal of Psychiatry*, 164(6), 929-935.
- Zlotnick, C., Rothschild, L., & Zimmerman, M. (2002). The role of gender in the clinical presentation of patients with borderline personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 16(3), 277-282.